

Izšla razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Čredništvo je v Ljubljani, Františkanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglasi, poslano ter notice isti prostor K 2.— Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 268, za pol leta K 144, za četrt leto K 72, za mesec K 24. Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani, Františkanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Politični položaj.

JANEČKOV MANDAT.

Beograd, 13. maja. Na današnji seji demokratskega kluba so izrazili prisotni člani svoje veselje, da je bilo včeraj vprašanje konstituentne tako sijajno rešeno. Danes se je vršila seja verifikacijskega odseka. Večina članov je sklenila, da se Janečka ne more smatrati za narodnega poslanca, ker ni naš državljani in ker še ne živi deset let v naši državi.

Čudna logika. Janeček ni jugoslovanski državljani, pravijo demokrati in radikalci. Kako pa je mogel sploh kandidirati za poslanca v ustavotvorno skupščino, ker volilni zakon ne daje tujim državljanom niti volilne pravice! Malo več resnosti bi tudi lahko poznala večina verifikacijskega odseka.

POLITIČNE PERSEKUCIJE NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 13. maja. Državno pravdnštvo je vložilo obtožbo proti upokojencem vseučiliškemu profesorju dr. Suflaju, Milanu Galoviču, dr. Vrlarju in dr., ker so se pregrešili proti oblasti in domovini s tem, da so leta 1919 in 1920 bili v bodisi nepotrebnih bodisi potrebnih zvezi z zastopniki takozvanega hrvatskega komiteja na Dunaju in Budimpešti.

VPRAŠANJE NEMŠKE ŽIVINE.

Beograd, 13. maja. Češki listi so priobčili vesti o nekakem sklepu kraljevske vlade, da zahteva ona od Nemčije železniški material namesto živine, ki jo ima Nemčija izročiti naši državi. Te vesti so netočne. Živina, ki jo zahteva naša država od Nemčije na temelju dodatka 4. VIII. dela versailleske mirovne pogodbe, bo po sklepu ministrskega sveta sprejeta ter so izvršene že vse priprave za njene odposiljatev.

Iz konstituyente.

Beograd, 12. 29. redni sestanek ustavotvorne skupščine je predsednik dr. Ribar otvoril ob 16.30. Po opravljenih formalnostih je skupščina prešla na dnevni red. Posl. Stavljani (zemljoradnik) kritizira vladni ustavni načrt, ki zemljoradnikov kot najzaslužnejšega stanu v državi ne štiti niti politično, niti gospodarsko, kulturno in socialno.

Za njim je dobil besedo prosvetni minister Pribevič. V svojem govoru je napadel dr. Trumbića, ker je zahteval za posamezne pokrajine več upravne avtonomije. Nadalje je zagovarjal vladni ustavni načrt in trdil, da ne zaostaja za ustavo češkoslovaške republike. V svojem govoru je tudi trdil, da je vlada hotela sporazumno ustavo, a je opozicija odklanjala sporazum, ker je zahtevala kapitulacijo vlade. Ko je končal, so mu bankokradi zbijali z dlanmi.

Za njim je govoril demokrat dr. Radosavljevič in v svojem govoru branil vladni načrt ustave.

Potem je govoril ministrski predsednik Pašić: Ustave niso večne. Ustavljajo se po potrebi naroda in časa. Po vojni so povsod nastali veliki preobrati v Evropi in naši državi. Ustavna ureditev se mora zato preobraziti po zunanjih odnosih. Potrebno je, da nam ustava zagotovi težke narodne pridobitve. Vladni načrt ustave daje zadostna jamstva v vsakem pogledu Srbom, Hrvatom in Slovencem. Srbija je imela demokratsko parlamentarno ustavo, katero so ji zavirali skoro vsi drugi demokratski narodi, najbolj pa naši bratje iz Avstro-Ogrske. Sedaj je treba, da vse te pravice in vso to svobodo prenesemo skupno v novo ustavo. Edina izjema v prvi ustavi je ta, da imamo sedaj odredbe, da se

Pri železu beogradske demokratske in radikalne banke ne bi mogle zaradi, pri goveji živini pa bo zarada!

BOLGARSKA PRAVI, DA LAHKO PLAČA.

IDU Sofija, 13. maja. Bolgarska agencija dementira vesti budimpeštanskih listov, po katerih bi se bil bolgarski minister za trgovino izjavil pred reparacijsko komisijo, da Bolgarija ne more izpolniti svojih obveznosti do 1. maja 1923.

OBOROŽEVANJE ALBANCEV.

LDU Beograd, 13. maja. Iz Korče javljajo, da se je pred nekaj dnevi v Valoni izkrcalo 20 tisoč italijanskih pušk za Albance.

Kdo ve, če je to res!

VPADI BOLGARSKIH VSTAŠEV.

Sofija, 13. maja. Povodom vesti romunskih in grških listov o napadih v Dobrudži in na grški meji ter o govoricah, da so te čete organizirane na bolgarskem ozemlju, je romunski poslanik v Sofiji izročil bolgarski vladi pismo, s katerim pobija neresničnost teh vesti, odnosno sporazum med Grčijo in Romunijo v svrhu zasedanja bolgarskega ozemlja kot proti uredbi zoper te napade.

Sofija, 13. maja. Minister notranjih poslov Atanazov je povodom obtoževanja srbskih listov glede ustanavljanja bolgarskih čet, ki se odposiljajo v Makedonijo, izjavil zastopnikom listov: Izjavljam, da se v Bolgariji ne formirajo nobene čete. Da dokažem, kar trdim, sem povzročil, da napravi ministrski svet korake za ustanovitev mednarodne enketne komisije, ki bo dognala resnico.

branimo zunanjih in notranjih sovražnikov. Vse bomo imeli skupno ter je treba delati, da se izbriše vse, kar nas je delilo v mentaliteti in ideologiji. Kjer je toliko politične samouprave in toliko široke samouprave, tam ni centralizacije, marveč enotno organizirana država, ki je močnejša kakor vse. Na ugovor glede majorizacije pravi, da ni parlamenta niti občine, kjer bi ne bilo majorizacije. Majorizacija ni nevarna, kadar večina ustvarja zakone zase in za svoje sodržavljane. Velj, da je sprejel svoje mesto s pogojem, da se doseže sporazum z vsemi strankami za kooperacijo in da je zato napravil vse, kar se je moglo. (Burno odobravanje v centru.)

Predsednik je potem odredil odmor. (Narodni in jugoslovanski klub sta medtem imela svoji seji.) Po kratkem odmoru se je seja nadaljevala.

Dr. Drinković, predsednik narodnega kluba, je s tribune po dolgem razmotrivanju našega političnega razvoja izjavil, da je Hrvatska suverena stopila v stik s Srbi in se zato ne priznava nobena majorizacija. Dalje izjavi, da ne prizna zakonitosti vsega dela do danes in zato ne prizna tudi zakonitosti konstituyente. (Nastane hrup, narodni klub zapusti konstituyente.)

Ministrski predsednik Pašić veli: Ako bi bila vlada vpoštevala predloge, ki sta jih stavila narodni in jugoslovanski klub s svoje strani, potem bi se ne reklo, da je konstituenta nezakonita. (Odobranje v centru komunisti in jugoslovanski klub protestirajo.)

Nato preide skupščina na glasovanje o ustavi in načelu. Glasovalo

je 320 poslancev, in sicer 227 za, 93 proti. S tem je ustava v načelu sprejeta. Proti ustavi so glasovali jugoslovanski klub, komunisti in socialni demokrati, za ustavo pa demokrati, radikalci, zemljoradniki in muslimani. Za ustavo je glasoval tudi dr. Momčilo Ivanič, proti pa dr. Trumbić, ki je vsled tega izzval burlo v vsej dvorani. Predsednik je zaključil sejo ob 21. in odredil prihodnjo za jutri ob 16.

Načelno glasovanje o ustavi je končano. Naša bankokracija triumfir. Toda kako dolgo. Lepemu vremenu sledi kislo vreme. Konstituenti preti nevarnost da se sama razide, oz. da v njej večmilijonsko pleme ne bo sodelovalo. Radičevcem sledi Na-

rodni klub, za njim bo šel Jugoslovanski in za komuniste se ne ve, če bodo ostali v njej. Vsled absolutističnega postopanja reakcionarne večine, postaja opozicija nestrpna. — Druga zanimivost pri glasovanju je bil bivši zunanji minister Trumbić. Ta je že v svojem govoru grljal brezmišelnost politiko vlade in policajdemokracijo, in dokazal reakcionarnost ustavnega načrta vlade. Svojemu načelu je ostal dosleden. Glasoval je proti ustavi; zato si je nakopal nasprotnike. Toda njegov nastop je presenetil celo zbornico.

Toda, če vlada ni dejstveno porazena, je bila moralno. S kupljeno večino se nihče ne more posebno bahati.

Boj za industrijo Gornje Šlezije.

SPLOŠNA STAVKA V OPOLAH.

LDU Opole, 12. maja. Nemški pooblaščenec v Opolah sporoča: Zaradi vesti o premirju in zasedbi demarkacijske črte med medzavziško komisijo in vstaši je v Opolah izbruhnila splošna stavka. General Le Rond je izjavil, da varšavske vesti o premirju in določitvi demarkacijske črte niso resnične. Ako tudi ta izjava generalova ni v vseh točkah povoljna, so smatrali voditelji nemških strank, da naj se splošna stavka ne nadaljuje. Ob 19 se je delo zopet pričelo.

IDU Opole, 12. maja. Medzavezniška komisija objavlja uradno, da časniške vesti o premirju z vstaši in o določitvi demarkacijske črte nimajo nobene podlage.

NASILSTVA IN PLENJENJE.

Opole, 12. maja. Vstaši so izvedli danes sunek proti Olesznu. Zasedli so kolodvor v Kudobi. V Olesznu so vzeli približno 80 talcev in so oplenili več posestev, med njimi državno domeno Pawlovice. Aretirali so več krajskih predstojnikov. Progi Opole-Kotulin in Kotulin in Twardawa-Kozle sta neuporabni, ker stre-

ljajo vstaši. Mnogobrojni begunci hite iz Gornje Šlezije v Vratislavo.

PROSTOVOLJCI.

Varšava, 12. maja. Kakor se javlja iz Sosnowic, se zbirajo tam iz vseh delov Poljske mnogobrojni prostovoljci, ki hočejo vstopiti med vrste gornje-šlezjskih vstašev. Vsi pa se morajo vrniti domov, ker je meina zopet jako stroga.

MEDZAVEZNIŠKA KOMISIJA.

London, 12. maja. Z ozirom na francoske vesti, po katerih je baje medzavezniška komisija obljubila gornje-šlezjsko industrijsko ozemlje Poljski, doznava Reuterjev urad, da je naloga medzavezniške komisije na Poljskem samo poročati vrhovnemu svetu in naznačiti svoje nazore in nasvete, končno veljavna odločitev pa pripada samo vrhovnemu svetu. Prihodnja seja vrhovnega sveta še ni določena. Ker je zadeva ultimata Nemčiji rešena, ni potrebno, da bi se zavezniški ministrski predsedniki takoj sestali. Kaj bo ukrenila reparacijska komisija, se še ne ve, ker bo počakala, kako bodo izpolnjevali Nemci svoje obveznosti.

Izidi boja za občino.

CELJSKI OKRAJ.

Sv. Krištof. Vpisanih volitev 984. Oddanih glasov 480. Slovenska kmetijska zveza 404 (20), kmečka gospodarska stranka 76 (4).

St. Lenart nad Laškem. Vpisanih volitev 174. Oddanih glasov 129. Slovenska kmetijska zveza 75 (9), SKS 54 (7).

Dol pri Hraščniku. Vpisanih volitev 228. Oddanih glasov 189. SLS 69 (6), JSDS 28 (2), komunisti 52 (5), občinska gospodarska stranka 40 (3).

OKRAJ BREŽICE.

Globoko. Oddanih glasov 169. SKS 87 (9), JSDS 27 (2), SLS 55 (5).

Gabrije. Oddanih glasov 69. SLS 24 (3), JSDS 45 (7).

Bojsno. Oddanih glasov 60. SKS 21 (4), JSDS 33 (5), SLS 6 (1).

Blanca. Ena lista: SKS 8 odbornikov, SLS 12 odbornikov, JDS 3 odbornike, NSS 1 odbornik.

Pišce. 13. maja. Oddanih glasov 180. SKS 59 (5), JSDS 121 (11).

Silen volilni teror italijanske buržoazije.

Volitve v Italiji obetajo biti krvave. Že sam volilni boj kaže nenavaden teror buržoazije. Giolittijeva vlada je sicer brez moči, vendar pa gleda na teror s simpatijo. V Italiji vlada splošno brezzakonje in fašizem svobodno uganja svoje grozovitosti.

Merilo ljutosti buržoaznega volilnega terorja je dejstvo, da so se socialisti morali v nekaj volilnih okrajih odločiti, da se volitev ne udeležijo. Predvsem gre tu za okraje Reggio, Emilia in Perugia. Socialisti Prampoli je v nekem socialističnem listu zapisal te-le za brezzakonje, ki vlada sedaj v Italiji, značilne besede: »Kje se bomo mogli bojevati in obenem tudi voliti. Pri nas (v gori omenjenih krajih) pa tega ne moremo. Noben volilni odbor pri nas ne bi mogel izvršiti svojega posla. Naša propaganda se sploh ne bi mogla uveljaviti. Volilni listek je sicer mogoče orožje, toda ne zoper revolucije, ročne bombe in palice. Ali naj se borimo z orožjem? Kje vzeti

orožje? Pa če ga bi tudi imeli! Marli naj bijemo krvavo bitko, da dobimo en sedež v parlamentu? Če bi se udeležili volitev, ne bi bil izid volitev pravi izraz ljudske volje, ker bi buržoazni teror večini socialističnega proletarijata preprečil volitev. Tak boj bi pa nam ničesar ne koristil.»

Dne 5. maja je v Rimu sklepal o udeležbi pri volitvah narodni svet socialistične stranke. Na tej konferenci so se zastopniki 44 pokrajin izjavili za udeležbo pri volitvah, zastopniki 13 pokrajin zoper udeležbo, zastopniki 5 tih pokrajin pa so se glasovanja vzdržali. Zbor je sprejel resolucijo, ki pravi, da je novi parlament vsled brezzakonja, v katerem se bodo volitve izvršile, že v naprej pravno oporekljiv ter da sedanji teror ni drugače kakor prikrita vojaška diktatura imperialistične buržoazije. Resolucija končno poziva proletarijat, da se volitev in vsak način udeležbe povsod tam, kjer bo to kljub nasilstvu buržoazije le količkaj mogoče!

Fašistovski teror gre od mesta do mesta, iz kraja v kraj. Za sabo pušča pogorišča delavskih domov, mrtve in ranjence.

Fašisti so v svojih glasilih lahko javno pisali, da naj ne ostane nedotaknjen niti en delavski dom, niti ena sama delavska zbornica. Ta svoj kulturni program tudi uresničujejo — pred očmi policije! Fašizem se je po vsej Italiji zelo razpasel: fašisti ne-le pustošijo delavske domove, temveč tudi ropajo, morijo, plenijo in posiljujejo! V kraju Vareggio n. pr. so fašisti napadli mučili in ropali celo liberalce! V kraju Ariano so fašisti do tal požgali delavski dom; prisilili so socialistični občinski svet, da je odstopil, ponoči pa so udarli v stanovanje odstopivšega socialističnega župana Ponsattija in ga s palicami pobili do mrtvega. In takih in enakih zgodb ni ne konca ne kraja.

Interes za volitve je pod takimi razmerami splošno zelo padel. In lahko rečemo, da bo parlament, ki bo izšel iz teh volitev še slabši, kakor je bil prejšnji ter da bo njegovo življenje zelo kratko. Fašizem sam pa se zna tekom časa maščevati nad buržoazijo samo ki ga je poklicala v življenje.

IDU Milan 12. »Corriere della Sera« piše: Dosedanji potek volilne kampanje vzbuja nado, da bo 15. maj primeroma miren in da se bo glasovanje vršilo popolnoma svobodno. List izraža bojazan, da mnogo volilcev srednjih slojev ne bo šlo voliti. Nacionalistični pacifisti imajo nadmoč. Bloki niso na strani Giolittijev in nova zbornica ne bo imela večine za Giolittija. Giolittijev kabinet ne bo obstajal dolgo.

Politika oficijelne Nemčije.

Berlin, 13. maja. Pri včerajšnji seji državnega zbora se je državni kancelar dr. Wirth predstavil parlamentu s kratkim nagovorom, v katerem je poudarjal, da vlada še ne more predložiti nobenega programa, da pa bo vodila politiko, ki bo stremela za tem, da se ugotovi ultimatu in da se nemške obljube izpolnijo brez pridržka. Nemška vlada pa zahteva tudi, da nasprotniki priznajo njeno dobro voljo in da bo igra glede Gornje Šlezije poštena. Državni kancelar je prosil člane državnega zbora, da pojdejo z njim to težko pot in da čuvajo »ja« nemške vlade pred vsemi ovirami. Novi državni minister notranjih poslov dr. Grafenauer je v svojem govoru poudarjal, da se bo nemški državi najbolje godilo, ako se bo ozirala na potrebe posameznih dežel.

Boj angleških rudarjev.

London, 13. maja. Zveza železniških delavcev je sklenila, da prepreči transport importiranega ali od stavkokazov naloženega premoga.

Oživimo delo organizacij!

Kapitalizem potrebuje sužnjev. Vsa zemlja je polna neizmernega bogastva. Zariješ se vanjo in v njenih skroviščih najdeš zlata in železa, bakra, svinca, belega srebra in črnega premoga. Preorješ jo, poseješ, pa ti rodi deseteren plod. Preprečeš jo z železno mrežo, pa prevažajš neizmerna bogastva iz kraja v kraj.

Sužnjev potrebuje kapitalizem, kajti le suženj dela za gospodarja, da se more preobjedati, sam — pa strada; zida gospodarju sijajne palače, sebi pa polaga kamen pod glavo; tiska gospodarju knjige, napolnjene z vsem znanjem sveta, sam se

pa zadovoljuje z mašinami bukvicami; gradil gospodarje železnice, avtomobile in aeroplane, sam pa se zadovoljuje s pešpotjo.

Suženje potrebuje kapitalizem; ali suženje more ostati le nevednež, ki si je dal potegniti umetno mrežo čez oči.

Vsako živo bitje hrepeni po svobodi. Človeka je znal človek tako ponižati, da je izgubil le najmočnejše hrepenenje in se vdal toplemu tlačanstvu, misleč, da uživa milost, če dela v službi tujega gospodarja.

Z vsem bogastvom tega sveta ne bi bil kapitalizem dosegel tega, če ne bi bil našel pomočnikov v klerikalizmu in militarizmu. Adoptiral jih je za svoja, ker sta oba kruta in služita oba enakemu namenu.

Klerikalizem je vzel človeku znanje, pa mu je dal vero; uspal mu je misel, pa mu jo je zamenil z dogmo. Sugeriral mu je, da ni življenje na tem svetu nič drugega, kakor priprava za drugi svet.

Zakaj ne veruje kapitalist, da je irebna bede in stradanja, muk in trpljenja za dosego nebeškega kraljestva? Zakaj ne brani klerikalizem njemu udobnosti in razkošja in izkoriščanja in odiranja množic? Ako sme biti bogatini ta zemlja več kakor solzna dolina, zakaj tebi ne, delavec, ki si jo orosil, opojil in oplojil s svojim delom, ki si jo iz divje puščave izpremenil v krasen dom človeštva, katerega vrata so le tebi ostala zaprta?

Dočim te klerikalizem uspa, te militarizem šikanira, grozi s puško, z bajonetom, s topom, z ječo. Upogniti te hoče za vsako ceno, streli tvoj duh, če je mogoče in izkraveti tvoje telo, če se braniš.

Delavec, trpi! Svoboda kliče tudi tebe. Bogata je zemlja, tvoje roke dvigajo zaklade iz njenih globčin, tvoje roke orjejo in žanjejo, tvore roke izpreminjajo surovo rudu v kolesa in stroje, v žico in stebre, tvoje roke so ustvarjajoči instrument človeštva.

Ogromna je tvoja moč, ako se združiš s svojimi brati, ki so trpili kakor ti, naj je njih koža bela, rumena ali rdeča, naj je njih govorica slovenska, nemška ali francoska, naj je tekla njih zibelka na severu ali jugu, na vzhodu ali zapadu.

Socializem te kliče pod svojo zastavo. Velika je že njegova armada; pridruži se ji še ti, da pride do zmage čimprej.

Socializem te uči verjeti in zapati vase. V množici bratov in sestere enakega mišljenja se poveča tudi tvoja moč: vse sile združene v eno pa postanejo enega, katere ne premaga ne pekel, ne kapitalistično zlato! Kajti cekini ne hranijo človeka, tudi milijonarja in božjega namestnika ne. Če mu tvoja armada odreče kruh, je premagan tisti hip.

Zato pa, delavec, v organizacijo, kjer je tvoja moč.

Proletarec.

Celjska kotlina rdeča!

Socialna demokratična stranka je v celjski kotlini slavno zmagala. Radovedni smo, s čim bodo sedaj naši nasprotniki, ki jim ne gre v glavo, da bo imel v občini tudi veljavo delavec, mali kmet in mali obrtnik — argumentirali ta izid volitev, ker so se pri državnozborskih volitvah tolažili s tem, da je samo republika vlekla. Mi dobro vemo, da ne morejo verjeti, da se socializem vedno bolj širi in napreduje. Nemčurji so! Tega ne morejo več trditi, ker je

vsem dobo znano, da so bili v savinjski dolini vedno najboljši Slovenci. V okolici Celja so se JDS stranski trudili s svojimi samostojnostmi, tako da danes res komaj sami stojijo. Vsak volilec, ki so ga agitatorji JDS in nekateri maroderji delavskega pokreta privlekli na volišče, je bil povabljen v njihovo zakotično, kjer se mu je postreglo? Da, da, vi imate denarja, smotk in vina na razpolago, toda delavstvo se dobro zaveda, kaj mu je storiti, če ste pa kakšnemu zamudnico plačali, je vam tudi hvaležen, kroglico pa je izpuštil, kamor se mu je bolje zdelo. Dasi je bilo točen alkohol prepovedano, smo videli zvečer razne jedesarske elemente pijane, da so komaj stali. Na glavnem volišču so razni šosterji in hilapi kapitalistične stranke celo z nasiljem nastopali proti našemu agitatorju s. Behmu, ki se ni dal odriniti niti od policaja ne. In v zvečer vsemu temu smo videli zvečer poparjene obraze jedesarjev.

Nobena manipulacija jim ni pomagala. Akoravno je bilo odpuščenih pred dvema mesecema okoli dvesto delavcev v cinkarni, ki so bili prisiljeni iti s trebuchom za kruhom, akoravno ste napravili volitve na delavnik in je mnogo delavcev oddaljenih na delu in zaradi tega niso mogli na volišče, akoravno ste stari volilni imenik predruščili in nam na ta način kontrolo otežkočili, vam vse skupaj ni nič pomagalo. Socialna demokratična stranka stoji močna in trdna nad vami in s tem boste morali računati.

Posledice razkola francoskega proletarijata.

(Francoski komunisti priznavajo ne-treznost svoje taktike.)

Od komunističnega razkola med francoskim proletarijatom je delavsko gibanje na Francoskem znatno oslabilo. Delavske mase so postale povsem indiferentne in organizacije so začele propadati. To dejstvo je p. kazala v jasni luči proslava 1. maja. Strokovni list »Peuple« piše o tem: »1. maja 1921 znači najnižjo stopnjo organizacije delavskega gibanja na Francoskem. Strokovne organizacije so decimirane. Strašno so upoštevene. Edini boji, ki je še truda vreden, je boj proti članom ekselutivne.« — Komunistični list »Internationale« pa vzdihuje: »Ravno v trenutku, ko nas buržoazija hoče zavleči v najhujše katastrofe je naše ljudstvo onemoglo in pasivno. Prvi majnik je bil, ljudstvo pa se ni niti zganilo.« Ravno tako piše komunistični list »Humanite«: Privrati po četrtstoletju, odkar praznujemo 1. maj, mi pa smo bili nezmožni, da organiziramo svežega.

Prvi maj na Francoskem je delavstvo zelo klaverno proslavilo in francoski komunisti so nad svojim »delom« silno razočarani. Ko je buržoazija pred dnevi mobilizirala en letnik razervistov, grozeč Nemčiji z nasiljem, je komunistični »revolucionar« Frossard na svojo žalost priznal v listu »Humanite« to-le: Lahko je izdajati bojne parole. Če pa padejo v milje splošne indifferenčnosti, osmešijo le tiste, ki so jih izdali. Če tem parolam sledi le peščica sodrugov potem te parole le razderejo to, kar je bilo s toliko muko zgrajenega.

Tako je torej danes s francoskim proletarijatom! Komunisti so ubili vse njegove organizacije! V začet-

ku je masa drla za njihovimi demagoškimi gesli, dokler ni postala apatična, indifrentna! In danes šele spoznavajo francoski komunisti poglobnost svoje demagoške taktike! Kako vse drugačna bi bila že lahko slika bedne Evrope, da ni ravno komunizem delal v roke francoskega imperijalizma in s tem vsej svetovni reakciji! Kakor na Nemškem, v Italiji, Jugoslaviji, in vsem Balkanu, na Madžarskem Romunskem itd., je bil komunizem tudi na Francoskem tisti, ki je ugaljal pot reakciji!

Francoski imperijalizem je glava evropske kontrarevolucije. In če francoski proletarijat ne more klubovati temu imperijalizmu, potem ta imperijalizem ukroča tudi ves ostali evropski proletarijat!

Naj bo nemoč francoskega proletarijata jugoslovanskemu proletarijatu ponovno dokazilo, da je moč proletarijata ne v frazah, temveč v smotrenem organiziranem boju zoper kapitalizem! Danes, ko moramo mirno gledati reakcijo in »Obznane«, lahko prav tako mirno rečemo, da je temu kriv razkol proletarijata ne-le tu pri nas v Jugoslaviji, temveč tudi razkol francoskega proletarijata, ki je vir slabosti vsega mednarodnega proletarijata!

Politične vesti.

† Vlada proti Obznani. Finančni minister je imenoval znanega komunističnega vodjo Zivka Cvijica za carinskega posredovalca v Zagrebu!!!

† Sušak bodo po belgrajskih vestih danes zasedle naše čete.

† Ker je dolčas, iz Elbasana poročajo, da sta se člana albanskega regentstva Atif paša in dr. Turkul stepla. Dr. Turkul je podal ostavko ter odšel v Švico, odkoder se več ne vrne.

† Gibanje proti Konstantinu na Grškem. Zadnje vesti, ki so dospеле semkaj iz Grčije, govore, da je notranji položaj v Grčiji zelo resen. Popularnost kralja Konstantina je padla. Tudi gineva morala v vojski kar kažejo mnogobrojne dezertacije. Tudi v kabinetu so se pojavile težkoče. Venizelisti so se jeli svobodno gibati in pridobivajo na ugledu. Napoveduje se napad na kralja Konstantina in ustanovitve prehodne vlade pod predsedstvom Zalmisa. Pristajali Venizelosa bodo, kakor se sodi, odbili sodelovanje akrsnekolit vlade, ker zahtevajo da se takoj vzpostavi Venizelosa uprava.

† Plebiscit za priključitev Avstrije k Nemčiji na Štajerskem. Štajerski deželni zbor se zopet sešane dne 24. t. m., da se enkrat zavzame stališče o predlogu glede ljudskega glasovanja za priključitev k Nemčiji, katerega je sprejel deželni zbor v svojem zadnjem zasedanju.

† Madžarska vlada namerava prositi Českoslovaško, da bi obnovila trgovske dogovore, ki sta jih svojčas načeli na Dunaju, a so potem v vodo padli — radi znanih dogodkov. Sedaj je dobila Madžarska nekakšno respektu pred grožnjami male antante. Sploh se vsa madžarska politika orientira bolj na pametno stran, vsaj na zunaj. Ogrski minister zunanjih zadev je imel zadnjič v parlamentu govor, v katerem je izjavil, da mora madžarska vlada stopiti v prijateljske odnose s sosednimi vladami. To je bilo gotovo resno govoreno.

† Omejitve cenzure na Madžarskem. Ministrski svet je sklenil ukiniti brzojavno in telefonsko cenzuro.

† Stavbe v Rimu. Občinska straža, ognjegasci, cestni pometalci in dimnikarji so stopili v stavko. Zahtevalo doklade k plačam in odpust žensk iz občinske službe. Ceste so v slabem stanju. Boje se, da bodo v kratkem začeli stavkati nameščenci pri cestnih železnicah in pri električnih obratih.

† Hudi razredni boji se pripravljajo v Nemčiji. Kakor znano, bi morala država

izplačevati vsako leto po 50 milijard papirnatih mark nenastitnemu antantnemu mlobu. Vlada je pred grožnjami francoskih imperialistov kapitulirala in se odločila, da bo redno vršila svojo »dolžnost«; vendar vseh državnih dohodkov je danes komaj 40 milijard mark, ostane jih torej še deset — kje jih vzeti? Nemški kapitalisti so težko zadevo rešili, rešili na tak način, kakor se rešiti ne bo dala. Iz svojih žepov 10 milijard seveda nočejo plačati, dasi so ouli in njih požrešni imperijalizem krivi sedanjega žalostnega stanja velike nemške države — špekulirajo namreč na znižanje delavskih plač in na izplačevanje vojne odškodnine s pomočjo delavskih žuljev. S tem bi sami ostali lepi in zdravi, njih žepi nedotaknjeni, ali pa bi se jim celo posrečilo, da napravijo navzile slabim časom še kako postransko kupčijo. Walter Rahtenau, znan nemški gospodarstvenik, je izjavil, da bo imela zvišana inostranska carina na nemški

Dnevna kronika.

Carina in draginja. Prejeli smo: »Dol z draginjo«, tako in podobno vzklikle marsikdo, ko odhaja iz kake trgovine. Tudi na cesti med revnim ljudstvom ne slišiš drugega pogovora kakor o draginji. Ljudje kolnejo naredbe oblasti kljub Baltič-Ribnikarjevi »obznani« naprej. Če greš v trgovino in se zgroziš nad visoko ceno blaga, ti pa trgovec »odpomore«, češ »ko nam pa tako carino nalagajo, povrh vsega pa nam carinski urad take sitnosti povzroča! Po cele tri tedne se blaga ne dobi ven!« Radoveden, kakšna je ta pošast od carinarne, sem si jo enkrat ogledal. E, sem si mislil, tu se stekajo torej žulji konsumenta — proletarca, ker mora tem dražje plačevati blago, čim višja je carina! No, na carinarici je zabavljaj! Pri teh ljudeh pa nič ne zaleže Baltičeva naredba, sem si mislil. Tu li trgovci pa pravijo, da je n. pr. celo v Italiji carinski posel v teku 1 do 2 ur rešen. — Na carinski politiki je treba na vsak način temeljite remedure. Tu je vir velikega dela nezadovoljstva in draginje. Tu je tudi za ljudi, ki jim je na tem, da se razmere za ljudstvo izboljšajo, hvaleno polje dela, predvsem pa za poslance, ki naj bi vso zadevo osvetlili na kompetentnem mestu.

Po Ljubljani. »U — u — u — to je strašno, kakšni so ljudje. Kaj vse se upajo ti nesramneži. Kaj, ti prokleti Lahoni, te nič le, se bodo norčevali iz nas, Ljubljancev in iz Ljubljane! Zda se pa vse neha. Za to nesramnost bomo zahtevali od Italijanov zadoščenja. Belgrajska vlada ji mora poslati 48 urni ultimatum. Jim bomo že pokazali, tem srakam.« Tak vihar je bil pred dnevi v eni ljubljanski gostilni, kamor zahajajo vsi boljši in solidni ljubljanski purgarji. Kako sem prišel tudi jaz sem, sam ne vem. Tako hudo se je namreč pregrešil neki italijanski trgovec, ki se je mudil v Ljubljani in je v hotelu »Slon« v neki knjižgo zapisal na prvo stran, da se nahaja v dežju v Ljubljani, »v tem nauprovincijalnem mestu, katerega prebivalci še ne vedo, kaj so, ne kaj hočejo biti, ker niso bili doslej še nikdar nič na svetu.« Tako je zapisal dne 28. aprila in se moško podpisal italijanski trgovec iz Trsta, Giovanni Facci. To so bili razžaljeni ljubljanski purgerji, naša elita. Nemadoma je vsa med njimi koreniti značaj in izjavil: »Ta — ta — ta le Facci mora takoj pospraviti šila in kopta in iti iz Ljubljane. To razžaljenje pa morajo oprati z naše bele Ljubljane naši mladeniči, naša bodočnost, s svojo krvjo. Zato so pa rojenji. In buren aplavz je sledil njegovi izjavi in solidni purgarji so na to naročili še en »firkelček«. — Ker sem bil lahkega žopa in pri prazni mizi se mi ni ljubilo sedeti, sem zapustil shajališče občudovanja vrednih purgarjev. Toda komaj sem stopil na cesto, bi se skoraj zadušil od smradu, ki se širi iz kanalov po cesti. Ko sem stopal proti Tivoliju, sem se parkrat zadel ob zid, podrl sem nekaj oseb; na nebu namreč ni svetila ne luna ne mesec. Toda komaj sem prišel v gozd na čisti zrak, mi udari na uho iz tivolskega bajeja žabja pesemca: Ljubljana, dolga vas ...

izvoz za posledico to, da se bodo morala delavske plače — znižati za 40%! To je logika nemškega kapitalizma in naposled težkih notranjih bojev Razumljivo je, da se delavstvo ne bo dalo tako na lep način v svoji pravici do človeškega življenja krati. Logika zahteva drugačno rešitev: Kdor si zlodja prikladi, zlodja tudi preženi! Nemško delavstvo se dovolj muči za obnovitev raztrgane in propale države — za to žanjejo potem samo zasmeh in blatenje s strani idotskega kapitalističnega podpreštva. Če ne verjameš, poglej katerekoli nemške meščanske liste ... Nemško delavstvo gotovo ne bo voljno s svojimi žulji ustvarjati temelje nove, še bolj imperalistične Germanije. Zato je pričakovati težkih bojev.

† Za zastopnika ruske sovjetske vlade v českoslovaški republiki je bil imenovan bivši zastopnik te v Litvi, Mostovenko.

Zupanska volitev v Celju bo v sredo 18. t. m. ob 5. uri popoldne na prvi seji novega celjskega občinskega sveta.

Občutno pomanjkanje mleka v ljubljanskih predmestjih. Poročajo nam, da se je v zadnjih dneh pojavilo občutno pomanjkanje mleka v ljubljanskih predmestjih. Mlekarice ne dovažajo več mleka, mleko iz mlekarn pa, ki ga dovažajo v ta predmestja, je baje zelo slabo, ker ni tu nobene oblastne kontrole, kakor rečimo v mestu samem in na trgu. Dogodili so se tudi slučajji, da so bile družine prisiljene, če so hotele dobiti mleko, plačevati mlekaricam po 8 K za liter! — Sploh je preskrba ljubljanskih predmestij z živili zelo pomanjkljiva in gospodinjje morajo romati vsak dan daleč na ljubljanski trg, če hočejo nakupiti vsakdanje potrebščine. In ljubljanska predmestja so vendar precej velika! Bodoči občinski svet bodo morali tudi to upoštevati, predvsem pa bodo morali preskrbeti v svojih območjih polno in redno preskrbovanje z mlekom s pogodbenimi z mlekarni in mlekarnami ali kakor koli že.

Brezplačna reklama. Prejšnji teden je Govekar, o katerem pravi Mičič ml., da je vrla slab žurnalist, napisal uničujočo »kritiko« o Eversovem Vampirju, kar pisatelj v njem rešuje seksualnost. Ljubljanske gospodine so pa namesto odgovora pokupile vse izvide tega romana, kar jih je bilo v Ljubljani na prodaj. Če vprašate po njem pri Kleinmayerju, vam odgovori, da bi ga lahko, če bi katerega imel, prodal za 50 jugoslovanskih kron.

Obrtno nadaljevalne šole. V ministrstvu za trgovino in industrijo je dovršena uredba o ureditvi zinskih obrtno nadaljevalnih šol, katere morajo biti organizirane po celi državi. Predavanja bodo ob nedeljah in praznikih in bodo namenjena obrtno trgovskemu vajenskemu naraščanju. Predavanja bodo trajala štiri leta, a nadzorstvo nad šolami bo vršilo ministr. za trgovino.

Trgovske šole v Skopju in Bitolju. V ministrstvu za trgovino in industrijo je gotova uredba o trgovskih šolah v Skopju in Bitolju.

Nagrada akademikom — uradnikom. Ministrstvo za socialno politiko je odredilo, da dobe vsi pravniki in tehniki, ki so v tem ministrstvu zaposleni, ob položajni diplomskega izpita nagrado 1000 dinarjev.

Živilo birokratičnem! Vseled sklepa ekonomsko-finančnega odseka ministrov opozarja generalna direkcija carin, da se mora vsakdo, ki želi da se mu zacarini blago izvoz, službeno določenega časa ali izven carinarnice, predhodno obrniti s pismeno prošnjo na direkcijo.

— Komisija za preskrbo vračajočih se vojnikov v Ljubljani razpisuje oddajo vseh težakih, zidarskih in tesarskih del pri zgradbi novega sanatorija na Golniku (postrazi križe pri Tržiču na Gorenjskem). — Ves gradbeni material dobavi komisija sama in odda delo po enotnih cenah, ki naj jih ponudniki upoštevajo s številkami v popis razpisanih del. Pravilno izpolnjene in kolekovane ponudbe je vpslati v zaprtih ovitkih do dne 23. maja t. l. razpisovalci v po-

tudi to nevarnost srečno prebrodil, utakne roko v otroške plence in najde oni listek, ki ga svoji ženi naglas prebere. Pri čitanju listka se mu orose oči in brisoč si solze, reče svoji ženi:

»Ne moreš si misliti, kako sem v takih prilikah mehkega srca. Da le vidim takega zavrženega otroka, pa mi že pridejo solze v oči.«

»Verujem ti,« odgovori nežno žena.

»Veš kaj, draga moja,« nadaljuje gospod Sima, kot da mu je ravno kar padlo na pamet. »Kako bi bilo, ko sva oba tako mehkega srca, da vzameva tega otroka za svojega. Sama tako nimava dece.«

»E, ali kdo vé, kaj prinese dan, in kaj noč.«

»Resnica je, da je na svetu vse mogoče, zakaj bi tudi jaz ne mogel dobiti otroka? Saj vendar nisem v Boga kamenje metel, ali ...« gospod Sima se pri tem malo zmene, nevedoč, kako naj nadaljuje tako srečno začetni izgovor. »ali, kakor stojte sedaj stvari, nimava poroda od srca.« (Dolge prih.)

LISTEK.

Branislav Nušič:

Rejenček.

Preložil Cvetko Golar.

»A čegav je ta otrok, ki je v listku omenjen, in kdo je ta revna žena?«

»Ne vem.«

»Vem pa jaz,« zakriči krojač, »in zdaj mi je jasno, zakaj vi motovillite okoli s tovaršico moje hčerke. Tukaj imate listek in prosim vas, da mi nikdar več ne pridete v hišo. Smaatrajte, da je med nama vse pretrgano.«

Po teh besedah mu krojač poda listek in se oddalji z velikimi koraki kakor general po polvali, izrečeni svoji vojski.

Zastoj je učitelj glasbe s čistim lirskim tenorjem dvakrat zakričal za njim:

»Gospod Joca, gospod Joca!«

Krojač se niti obrnil ni, temveč je odšel ponosno z zmagovalnimi koraki.

Učitelj vzdigne in stisne z lakotom Nedeljka, ki mu je s svojimi intrigami v pol ure zrušil še drugo ljubezen; nato pa se skozi Balkansko ulico napoti zopet k hiši gospoda Sime Nedeljčevića, in ne oziraje se nato, da so šle po ulici dve ali tri kuharice, pusti otroka pred vrati, a sam nadaljuje pot, ne da bi se ozrl.

Tako se je komaj izvršil načrt, ki sta ga pisec tega romana in Sima Nedeljčević poverila učitelju muzike.

ŠTIRINDVAJSETA GLAVA.

v kateri gospod Sima Nedeljčević malone postane kolektor, a gospa Bosiljka, njegova žena, mesto otrok rodi ideje; Nedeljko pa z uličnega praga stopa na prag sreče, ali ne postane srečen že zato ne, ker bi bil s tem ta roman končan, pisec pa ima gradiva še za eno glavo.

Kakor da je Nedeljko vedel za namere gospoda Nedeljčevića, je storil s svoje strani vse, kar je mogel, da jih podpre. Ostavljen od učitelja pred vrati, je udaril v tak-

šen jok in krik, da so morali slišati še v gornjem nadstropju.

Sima Nedeljčević, ki je padel kar v obup, ko je videl, da se je učitelj z otrokom pod površnikom pridružil neki ženski in je premišljeval v skrbih in si delal razne predpostavke, kot kapetan, kadar se mu od obale utrga ladja, ter jo burja odnese neznano kam na široko morje. Ali sredi teh skrbí se mu naenkrat razvedri čelo, ker je zaslišal pred vrati svoje hiše znano kričanje.

To je bilo uprav v trenutku, ko je z gospo Bosiljko, svojo mlado ženo, pil čaj. Izpusti žličko, napravi prav nedolžno lice in se obrne k svoji ženi.

»Ali si ti ne zdi, Bosiljka, da prihaja od nekega otročji jok?«

Gospa Bosiljka prislusne pa postavi skodelico s čajem na mizo in hiti k oknu, pogleda in zaploska z rokami:

»Moj Bog!«

»Kaj je?« skoči iznenaden gospod Sima in se napravi neumnega kot goska.

»Pojdi, pojdi, sem, da vidiš. Pridi k oknu in poglej, kaj je pred našimi vrati.«

Gospod Sima pride k oknu in se navidez zelo iznenadi.

»Nekakšen zavitek.«

»Kakšen zavitek, ali ne vidiš, da miga z ročicami in joka.«

»Za Boga,« se dela Sima še zmeraj začudenega, »pa odkod otrok pred našimi vrati?«

Gospa Bosiljka pozvoni, a Sima ukaže slugi, naj gre na ulico in prinese ono, kar je pred vrati. Kmalu nato prinese sluga Nedeljka, ki se tako ljubko nasmehne gospodu Simi, da ta kar zadrhti od straha, da ga Nedeljko ne bi poznal in da bi gospa Bosiljka ne opazila, kako sta se z Nedeljkom pogledala.

»Gléj, kako lepo in odraslo de- te!« vzkligne gospa Bosiljka.

Pri teh besedah gospod Sima zopet zadrhti, ker se mu je zazdelo, da mu je otrok zelo podoben, in da bi gospa Bosiljka utegnila to zapaziti.

Na njegovo srečo pa gospa Bosiljka tega ni videla. Videč, da je

bljopje St. Peterske vojašnice v Ljubljani. Ponudbe je staviti na v to sestavljene oblike, ki jih je dobili pri komisiji, kjer bodo na vpogled tudi vsi načrti od 17. do 21. maja t. l. Komisija si pridržuje pri oddaji dela popolno svobodo.

Denarja je preveč. V ministrstvu za socialno politiko se vrše konference iz vseh naših pokrajin razen Srbije in Črne gore, ki rešujejo stanovanjsko vprašanje v naših pokrajinah. — Veliko konferenc in klepetanja je že zahtevalo ministrstvo za socialno politiko o stanovanjskem vprašanju, toda čisto je, da se od tega klepetanja in pritrjevanja še ni sezidala niti ena državna zgradba.

Krožne zdravniške službe. Razpisane so službe okrožnih zdravnikov v Trbovljah, Gorenjemgradu in Ljubnem. Interesenti se opozarjajo na razpis v Uradnem listu.

Požar v Račnem. V torek ob 8. uri zjutraj je izbruhnil pri posestniku Mihaelu Dikavčiču v Račnem na doslej še nepojasnjen način požar, ki se je hipoma razširil na celo poslopje. Domača požarna bramba je ogenj omejila. Škoda znaša 200.000 K.

Hude nevihte v Bosni. V ponedeljek 9. t. m. popoldne je bil na bosanski železnici od Broda do Sarajeva vsled hudega neurja ustavljen ves železniški promet. Neurje je pokvarilo progo v okolici Modrinja pri Visokem v dolžini 250 m. Zastoj na železnici je trajal 3 dni.

Tedenski zdravstveni izkaz. V tednu od 1. do 7. t. m. 29 otrok (14 moških in 15 ženskih) in 3 mrtvorojenčki, umrlo je pa 23 oseb (10 moških in 13 ženskih), in sicer za življenjsko slabostjo 3, za jetiko 7, za zastrupljenjem rane 1, za možgansko kaplo 1, za srčno hibo 2, za rakom 2, za drugimi naravnimi smrtnimi vzroki 7.

Požar pri Bazlu. V četrtjek zjutraj je iz neznanega vzroka izbruhnil ogenj v tvornici za kvas in testenine ter v oljarnici v Laufnu. Vse delavske naprave so popolnoma uničene. Železniška proga Basel — Delsberg je zbog silnega ognja prekinjena. Škoda cenijo na dva milijona frankov.

V Vojvodini je vsega skupaj 647.593 prebivalcev, med temi 205.983 Slovanov (22.184 Slovencev), 186.026 Nemcev in 252 tisoč 399 Madžarov.

Koncerti v hotelu »Tivoli« v nedeljo 15. t. m. popoldne od 10 do 1 ure popoldne. Popoldne od 4 do 9 ure zvečer. V ponedeljek 16. t. m. popoldne od 10 do 1 ure popoldne. Popoldne od 4 do 9 ure zvečer. Vstopnina prosta.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murški Soboti je iskalo v preteklem tednu od 1. do 7. maja 1921 dela 156 moških in 67 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 716 moških in 84 ženskih moči. Posredovanj se je izvršilo 261. Promet od 1. januarja do 7. maja 1921 izkazuje 10.535.100 in sicer 5466 delodajalcev in 5069 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 2080. Dela iščejo: pisarni, moči, kovinarji, krojači, čevljarji, zidarji, kletarji, natakarji, natakarice, slikarji, sedlarji, trg. sodrujci, prodajalke, dninarji, dninarice, polji, delavci, polji, delavke, bolni, streljnice, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejmejo: hilapci, dekle, mizarji, čevljarji, zidarji, tesarji, strojni ključavničarji, vrtnarji, pleatarji, likarice, perice, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Ponarejeni lirski bankovci po 500 in 1000 lir so se pojavili v Italiji, v inozemstvu in tudi pri nas. Bankovci so zelo dobro ponarejeni.

Godbeni odsek »Svobode« priredi na binkoštni ponedeljek pri »KAMNITNI MIZI«

v Zgornji Šiški koncert.

Začetek ob 15. uri. Vstop prost. Na svidenje. ODBOR.

Kulturni vestnik.

Umetnostna razstava. Jutri, v nedeljo se bo v Jakopičevem paviljonu otvorila umetnostna razstava, ki je do sedaj najobsebnostnejša in najzanimivejša. Razstava bo zelo izrazita na njej se bodo kazale vse različne smeri, kar priča, da je zavelo živahno novo življenje na polju naše

upodabljaljoče umetnosti. Na razstavi je zastopanih 20 naših umetnikov, razen najstarejše struje so vsi — ki so razstavili okrog 246 del. Razstava se otvori v nedeljo ob 11. uri popoldne samo za povabljenе goste, dočim za ostalo občinstvo ob 2. uri popoldne. Vstopnina znaša 2,5 dinarja, pristevši 20 odstotkov davka je 3 dinarje, za dijake je polovična vstopnina. Vse vabimo, da obiščejo razstavo, ki je v resnici najzanimivejša in vsebinsko polno življenja.

Dostavek. K podlistku Viktorja Parne »Naša opera in kritika« dostavljamo sledeči ljudski pregovor: Vsak po svoje bogu služi, orel v višavi, Urh v vodi.

Ilustriran list »Plamen«. Pravkar je izšla 9. številka tega edinega slovenskega ilustriranega lista, ki se je že dobrodušno odražala v naši javnosti. Prinaša zanimive slike, med temi sedanega predsednika deželne vlade dr. Baltiča, nadalje na prvi strani štiri slike, ki predložujejo razdelane mostove na Reki pod režimom D'Annunzia in dve sliki o razdelanju Narodnega doma v Sv. Ivanu pri Trstu, ter druge zanimive slike. — Ilustriran list »Plamen« se naroča pri upravi v Ljubljani, Kongresni trg 19 in stane za četrt leta K 36, za pol leta K 72. Novi naročniki lahko dobe še vse že izšle številke.

Organizacijski vestnik. Iz stranke.

Sodruge, katerim so se razposlali v razprodajo »Spominski listi za živje 24. IV. 1920«, nujno pozivljamo, da pošljejo denar za razprodane liste po položnici, katera se je priložila pošiljati, nerazprodane liste pa vrnejo na naslov: Rado Čelešnik, Ljubljana, Turjaški trg 4.—I. Vdove po padlih sodrugih in druge žene prihajajo neprestano izpraševati, kdaj se bo nabrani denar razdelil, odbor pa tega ne more storiti, ker mu je doslej jedva tretjina zapnikov obracunala. Sodruzi, bodite točni in ne pustite, da bi se akcija še nadalje vsled vaše krivde zavlačevala. — Predsednik.

Iz strok. organizacije.

Zakonita upravičenost do odškodnine v slučaju ovire dela. Ker je § 1154 b drž. zakonika še vedno v veljavi in ga često navedejo delojemalci kakor tudi delodajalci, ga vsled njegove važnosti priobčujemo. Upamo, da s tem razpršimo mnogo napačnega uveljavljanja in marsikatero krivico, na drugi strani pa da delavci pokažemo, katere pravice in upravičenosti imajo v slučaju bolezni. — § 1154 b pravi: »Delojemalec je upravičen do odškodnine, če je po najmanj štirinajst dnevem službovanju vsled bolezni ali nezgode za primeroma kratko, vendar ne šest dni presegajočo dobo oviran izvrševati svojo službo, ne da bi to zakrivil namena ali pa vsled velike malomarnosti. Isto velja tudi, če njegovo izvrševanje službe ovirajo kakor drugi važni, njegove osebe tičejo se vzroki brez njegove krivde. Od zaslužka sme delodajalec odtegniti delojemalcu sorazmerni del zneska, ki ga dobi delojemalec na podlagi katerega javnopravnega zavarovanja, v istem razmerju v kakršnem prispeva delodajalec k temu zavarovanju. Če torej delavec dela že 14 dni in nenadoma brez svoje krivde zbolí ali ponesreči, mu gre poleg bolniške podpore tudi gorenjem razmerju označena dnevna meza. Če njegova opravljena odsotnost od dela traja dalj kot teden dni, je upravičen do plače enega celotnega tedna. Če je odsotnost od dela povzročena vsled pretepa, planosti ali zaporne kazni, ta zakon ne velja. Posebno važno je, da odbitki niso dovoljeni, če je delavec kot priča vabiljen na sodišče, ali če mora k naboru, in tudi če ima kakšno javnopravno mesto, n. pr. če je član obrtnega sodišča ali občinskega sveta ali pa, če prekine delo zato, da izvrši svojo volilno pravico. Omeniti je tudi še treba, da se ponovne, med seboj v nikoli zvezi stoječe, ločene, slučajne ovire dela ne smejo sešteti. Recimo torej, da delavec vsled nesrečnega slučajnega tekom enega meseca večkrat zapored, z malimi presledki, zbolí, in posamezni slučaj ne traja dalje kot en teden, celokupna doba obolelosti pa znaša

več kot en teden, potem ni dopustno, da se vsled tega od delavčeve plače kaj odbija, temveč je delavec upravičen do polne plače.

Vestnik Svobode.

Pevci! Danes zvečer ob pol 8. uri pevška vaja! — Pridite zanesljivo vsi!

Dramatični odsek »Svobode« iz Ljubljane gostuje na binkoštno soboto in nedeljo v Trzinu. V soboto uprizori ob 8. uri zvečer »Ženo vrag«, drama v 5 dejanjih. Spisal Schönher. V nedeljo zvečer ob 8. uri pa »Otroško tragedijo«, dramo v 3 dejanjih. Spisal Schönher. Obe predstavi se bosta vršili v dvorani konzumnega društva za Slovenijo. — Opozarjamo vse sodruge, sodruge in prijatelje delavstva, da se teh predstav udeležijo čim najštevilneje.

Dopisi.

Iz Trziča. Občinske volitve so končane. Vse tri stranke slave svoje zmage. SLS, ki je kandidirala pod firmo »samostojnih obrtnikov« in »Delavske zveze«, pravi, da je relativno najmočnejša, ker je dobila 10 odbornikov in 196 glasov. Vprašuje pa obenem našega sodruga Snoja, kako da slavi zmago, ko je vendar pri zadnjih občinskih volitvah dobil 222, sedaj pa samo 143 glasov. Pozabi pa pristaviti, da ni imela JSDS preje več kot dva odbornika, medtem ko jih ima danes poštenih sedem, za osmega pa se je vložil ugovor, ki pripada po besedilu zakona JSDS. Torej je v resnici zmaga na strani socialistov, ki so dobili največ glasov izmed 4 strank, ki so postavile svoje kandidatne listine. Želimo iz vsega srca, da slavi SLS vsako leto take zmage, kakoršna je trziška, po 4 letih pa bo stalo v zgodovini: »Bila je stranka, ki se je imenovala SLS. Svojim pristašem je očel zavzevala, da niso gledali ljubelega solnca resnice, da niso spoznavali črno od belega. Tako oslepljeni so vodili njeni voditelji, ki so jim pridigali v imenu Krista bratstvo, enakost, ljubezen in svobodo, zraven pa stregli svojim nečednim stranskim namenom. Slepci pa so šli za njimi čez drn in strn, ter se niso vprašali, ali je to solnce, ali je to resnica, ali je to bratstvo, ali je to enakost, ali je to ljubezen, ali je to svoboda, kar počenmo in kar počno z nami naši voditelji?« Podobno bo pisala zgodovina in resnica je. Kdor hoče odpreti tem bolnim očem, tega oblijažjo z gnojnico, pravijo, da laže in bogve kaj še vse. Delavska zveza in obrtniki so liste vezali. Mi smo to približili in naglasi so nas z lažnikom. Toda volilni boj je za nami, naj je za nami in pozabljena tudi vsa strupenost boja. Naše oči morajo biti obrnjene v bodočnost, kjer se začneja naše delo v občini, ki naj dokaže, da smo imeli socialisti prav. Tretja stran-ka, ki istotako slavi svojo zmago je »Gospodarska stranka«. Dobila je 125 glasov, 6 poštenih odbornikov in sedmega po golem naključju, ki odpade, če ugodni deželna vlada našemu ugovoru. Ta stranka je v svojem bistvu liberalna, ki je imela tudi v sedanjem občinskem zastopu menda 6 odbornikov, ki pa so bili taki junaki, da so vsi svoje delo popustili in vrgli puške v koruzo. Večine torej nima nobena stranka. Treba bo spoznazuma na to ali na ono plat. Poizkuša in govori se mrsikaj, toda vse so le še gola domnevanja. Dejstvo pa je in ostane, da je dobila socialistična lista s treznim delom in z edinim apelom na zdrav razum 143 glasov in 7 odbornikov mest. In na to smo lahko ponosni!

Kočevje. Nedeljska »Jugoslavija« je priobčila nesramen napad nekoga njenega dopisnika, ki naj bi veljal dopisniku »Naprejas«, ki je priobčil v »Napreju« dopis glede tukajšnjih občinskih volitev s podnapisom

»Poziv deželni vladi«. Da bo gospod Ne-Se-Sar potolažen, povemo: 1. Res je, nele da je kočevski dopisnik imel večletno ječo, temveč da ima dosmrtno, tako da ne bo videl več belega dne. 2. Ni dobil samo 20.000, temveč 200.000, dobil pa še 300.000, h kateri vsoti je obljubil prispevati tudi sam gospod Kajfež. 3. Res je, da je dopisnik zelo nesramen ovaduh: lanskoletne stavke je vodil samo zato, da je denunciral poštene rudarje po vzorcu NSS; to pa radi tega, ker drugače ni moglo Trboveljske družbe uničiti, ker ima nekaj nemških uradnikov in ravnateljev; naš ovaduh bo torej toliko časa opravljal svoj posel, da bo družba zadnjega rudarja odpustila od dela; kajti le tako bo kapital uničen. 4. Oba komunisti Dvojmiča in Blazutija je on spravil ob delo s pomočjo NSS. — Toliko naj zadošča. Resne besede neznajni dopisnik »Jugoslavije« ni vreden. Pošteno delavstvo Ne-Se-Sarski farbariji in klečeplaztvu ne bo nikdar nasledilo.

Sport.

Sport. 19. štev. prinaša: Prvenstvena tekmovalja. Turneja S. K. Ilirije. Kakšen naj bo golman. Nogomet. Kolesarstvo — Motociklistika. Avtomobilistika. Aviatika. Atletika. Tenis. Službene objave ter Razno. List krasi izredno veliko lepih slik. — Priporočamo.

Hotel Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru je prevzelo z današnjim dnem v oskrbo in obratovanje Slovensko Planinsko društvo. Vodstvo obratovanja je poverilo ravnateljici ge. Marici Jerajevi, katere ime jamči za to, da bo to prvovrstno alpsko letovišče doseglo zopet svoj nekdanji sloves. Znani češkoslovaški klub A. F. K. Vrbovice se nahaja na turneji po Franciji. V prvi tekmi je zmagal v Strassburgu nad prvaki Alzacije s 7 : 0.

Društvene vesti.

Sekcija Ljubljana Udruženje jugoslovanskih inženierov in arhitektov pozivlja še enkrat svoje izven Ljubljane stanujoče članke, kateri žele, da se jim preskrbi stanovanje ob času glavne skupščine UJIA, naj se takej javijo inž. Viktor Zupancu, Ljubljana, Mestni stavbni urad, Izkaznice za polovično vožnjo po železnici naj zaprosijo člani najkasneje (ev. brzovojno) do torka 17. maja pri inž. I. Pelhancu, Ljubljana, rudarsko glavarstvo, Inženierjem državnim službenicem je dovoljen dopust za 21. — 23. maja.

Gospodarstvo.

— Kmetijski pouk po deželi. Poverjenstvo za kmetijstvo hoče po deželi po možnosti pospeševati kmetijski pouk in sicer ob nedeljah in drugih priložnih dnevih. Kmetijske podružnice, zadruge in drugi interesenti, ki želijo dobiti za svoje prireditve kmetijske predavatelje, naj se obračajo pravočasno na poverjenstvo za kmetijstvo in naj naznanijo, kdaj in za kake prilike želijo dobiti predavatelje. Te prošnje je treba pravočasno predložiti, najbolje en mesec prej, da bo mogoče vse podrobno pravočasno ukreniti in prijaviti.

— Veliko moderno tobačno tovarno bodo v kratkem začeli graditi v Belgradu. V tej tovarni bodo predelali tobak iz vse države.

— Železniška konferenca se bo vršila konec tega meseca v Rimu. Udeležijo se je tudi naši delegati. Odločevali bodo o voznem redu brzovlaka Pariz — Trst — Carigrad.

— »Zdravstvena banka.« Minister za trgovino in industrijo je odobril ustanovitve bavila z vsemi posli, ki so v zvezi s čuvanjem zdravja narodovega žepa in denarnega zdravja delničarjev. Bančni kapital znaša 5 milijonov dinarjev in sedež banke je v Belgradu.

— V Češkoslovaški bodo s 1. junijem uvedli svobodno trgovino za vse vrste papirja, posebno za ročajski papir. — Carinski tarifi se v Češkoslovaški povišajo, pri luksuzni robi n. pr. za 1500%.

— Padanje cen v Češkoslovaški. Cene vseh življenjskih potrebščin in obleke so občutljivo padle. Znižanje cen na vojaško voleno suknjo iznaša 4 odst. proti cenam leta 1920. Čevlji so za 20 odst., petroleji za 26 odst., žito za 20 do 44 odst., goveje

meso za 22 odst., a svinjsko meso za 30 odst. ceneje. — Kaj pa pri nas? Cene celo rastejo!

— V svrhu agrarne reforme so na Češkoslovaškem raznim mogotcem (vseh skupaj je 1104) odvzeli približno 5 milijonov hektarjev ali 36% celokupne zemeljske površine Češkoslovaške. — Okrog 13 milijonov drugih ljudi je posedovalo pa 64% vse zemlje, to se pravi: 10 milijonov čisto gotovo nič!

Po svetu.

— Gibanje uradništva v Italiji je stopilo v akuten štadij. Uradništvo zahteva zvišanje plač.

— Stavka v Avstriji. Dne 10. t. m. je stopilo v stavko oboje vseh socialno zavarovalnih ustanov v Avstriji. Vzrok: zvišanje plač.

— Generalna stavka v Južni Tirolski je izbruhnila dne 10. t. m. Železniški promet za silo vzdržujejo italijanski mornarji. Časopisje ne izhaja nobeno.

— Velikanska brezposelnost angleškega delavstva. Dne 30. aprila t. l. je bilo po uradnih angleških poročilih 1.854.000 brezposelnih delavcev na Angleškem; delavcev s skrajšanim delavnim časom pa je bilo 1 milijon 977.000. Dne 1. aprila sta bili številki: 1.506.000 in 888.000.

— Znižanje delavskih plač v železniški industriji v Zedinjenih državah. United States Steel Corporation (železniški trust v Zedinjenih državah) naznanja, da bo s 16. majem znižal svojim delavcem plače za 20%.

— Plazovi. Kakor poroča »Alpenland«, je v bližini Insta skalni plaz zasul cesto, ki je pretrgana v dolžini štirih kilometrov.

— Star diplomat. Umrli je italijanski senator, grof Giuseppe Greppi, bivši italijanski poslanik v Petrogradu, ki je pričel svojo kariero v — avstrijskem diplomatskem koru za časa Metternicha in končal s 103 leti.

PALMA

Kaučuk-pete za čevlje

Milan Ježmerica & Komp. D. A.

v Belgradu

Ima na prodaj poleg nafta- in bencin- motorjev kakor tudi bencin-lokomobilov prvovrstnih fabrikatov, tudi sledeče

Gleichstrom - motorje:

1 komad po 440 voltov, 85 amper, 40 kw.

5 komadov po 440 voltov, 26,5 amperov, vsaki po 13,6 P.S.

Veletrgovsko podjetje v Ljubljani

išče za vodjo svojega železniskega oddelka samostojnega, vsestranskega naobraženega strokovnjaka. Vstop takoj. Plača po dogovoru. Ponudbe je nasloviti pod »Železnica« na upravo lista.

Velika zaloga in po ceni: Dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji, pneumatika in vsakovrstni deli. F. BATJEL, Ljubljana, Slani trg št. 28. Sprejemajo se dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji v popravilo. Mehanična delavnica Karlovaška cesta 4.

Zdravilišče Slatina Radenci na progi Maribor-Ljutomer

otvorjeno od 1. junija do 15. septembra.

Naravne ogljične kisle kopelji.

Prospekte razpošilja in pojasnila daje ravnateljstvo ali osebno Anončna ekspedicija »Jadran«, Maribor.

Slikarski in barvarski pomočniki dobijo takoj službo proti dobri plači pri P. DOŠEN, Karlovac.

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO, LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50, v lastnem poslopiju. Glavni naslov: KREDIT LJUBLJANA. — Telefon št. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Vsakemu potniku, ki je namenjen potovati v Ameriko, se priporoča, da se v svojo izogibno nepotrebnih potov in stroškov za vsa pojasnila glede potovanja pravčasno potrdi.

Cosulich-Line
Paroplovna družba v Trstu
prevažna potnike v južno in severno Ameriko z najmodernejšimi brzoparniki redno trikrat mesečno. Pojasnila daje in vozne liste prodaja: **SIMON KMETEC**, glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9.

Največja zaloga izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.
Blago za obleke in plašče.
Obleke po meri se zgotovijo točno po naročilu.

Konfekcija za dame.

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stermecki v Celju, in sicer volne, čerjše, tiskane, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačvine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, kloba, cvilna, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanskim množinah po čudovito nizkih cenah. Kazentega, vedno velika zaloga lastnega izdelka sraj, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirni, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoji! Na debelo samo v I. nadstropju
VELETRGOVINA R. STRMECKI CELJE ST. 314,
Razpošiljalna Slovenija.

Dežne plašče

iz nepremočljivega angleškega Waterproof Cloth
kakor ravno tako blago na metre, po zelo
--- znižanih cenah priporoča tvrdka ---

A. & E. Skaberne.

Za birmance

vseh vrst obleke v zalogi
velika izbira modnih in
športnih oblek lastnega
izdelka za gospode. :

Angleško sukno — Lister.

Znižane cene!

Zahtevajte vzorce!

SCHWARZ & BIZJAK

I. kranjska razpošiljalna
Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.
Edina najkrajša črta preko Havre, Cherbourg in Antwerpen v New York. — Vozne listke in zadevna pojasnila izdaja edina koncesionirana potovalna pisarna
Ivan Kraker v Ljubljani
Gospodstvska (prej Marije Terezije) cesta 13, Kolizej.

Jugoslovansko industrijsko podjetje
sprejme takoj več tovarniških zidarjev.

Ponudbe naj se pošljejo upravi Napreja pod št. 708/21.

Ugodna prilika za nakup
suhe in sveže slanine.

Dobi se pri **Franč Lutičarju**, Sv. Petra cesta 23, ali na stojnici v Šolskem drevoredu. Razpošilja se od 10 kg naprej.

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do najfinejših dobite vedno v tovarni za slamnike in klobuke
FRANJO CERAR, v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani se sprejemajo pri tvrdki Kovčević i Teršan v Prešernovi ulici 5, kjer so tudi vsi vsorci vedno na razpolago.

KAJO DELIC, zlatar in draguljar
Ljubljana, Nilsorjeva ul. 4

priporoča svojo
zlatarsko in draguljarsko delavnico
za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh vzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

Spedijska tvrdka
LUDOVIK ŠEVAR vd.
na RAKEKU
oskrbljuje točno, nabitroje vse v spedijski stroko spadajoče posle, tudi ocarinjene.

Kostanjev les

vsako množino kupi
„Drava“
lesna industrijska delniška družba
Maribor,
Aleksandrova c. 51.

STAMPILJE
vseh vrst
CIRIL SITAR
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13

Domaća tvrdka
FRAN LUKIČ
Ljubljana, Pred škofijo št. 19
priporoča
delavske obleke, plašče vseh vrst, obleke za gospode, dame in dečke, kravate ter razno perilo.
Solidne cene!

Ure budilke, nihalk, verižice, zlatino, srebrnino, očala in poročne prstane

kupite najbolje pri
A. Lečnik, urar in zlatar, Celje, Glavni trg št. 4.
Popravila dobra in točna.

Zlomljeno zlato in srebro plačujem po najvišji ceni.

ŠTAMPILJE
GRAVEUR
ANT. ČERNE
LJUBLJANA
DVORNI TRG 1

Katalog

Glavno zastopstvo za:
UNDERWOOD pisalni stroj
OPALOGRAPH razmnoževalni aparat
ima tvrdka
THE REX Co., Ljubljana
Selenburgova ul. 7/1. in Gradišče 10.
Moderno urejena popravilnica za vse pisarniške stroje.

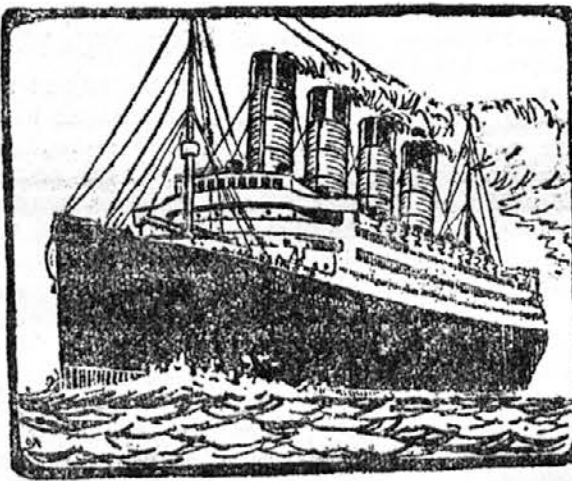
Žensko zdravilišče
toplice Dobrna pri Celju.

Akratoterma 37° C. izredno bogata na radiju in ogljikovi kislini. Izvanredni uspehi pri ženskih in živčnih boleznih, bolezni srca, ledvic, slabokrvnosti, revmatizmu, protinu in vseh pojavih oslabelosti. Termalne naravne ogljikove kopeli, železnati vrelci, masaža, električne, solne in zračne kopeli v vročem zraku. Krasen park. Smrekovi gozdovi. Divni izleti. Nikdar megleno!
Vojaška zdraviliška godba. Sezija: Maj—Oktober.
Prospekti zastoj pri upravi kopališča.
Automobilna zveza Celje—Dobrna.

F. BRUMAT
LJUBLJANA
Manufaktura in tkanine.
Mestni trg 25.

Kje kupim dober in fin
Gramofon, plošče, igle, posamezne dele?
Kje se popravljajo gramofoni?
Edino v največji tovarniški zalogi gramofonov in godbenih avtomatov
A. RASBERGER, Ljubljana — Sodna ulica št. 5, (poleg dež. sodišča.)
Mehanična delavnica za popravilo vseh vrst gramofonov in godbenih avtomatov. — Izvršuje vse dela precizne mehanike.

CUNARD-LINE.

Največji in najhitrejši paroplovi na svetu.

Informacija za potnike. Legitimacije: Vsak potnik mora imeti predpisani potni list, vidiran od najbližjega ameriškega konzulata (Zagreb, Jezuitski trg 1), dalje od konzulov istih držav, skozi katere se mora potnik voziti do luke ukrcanja. — Do nadaljnjega se morajo vsi potniki II. in III. razreda podvreči 12dnevni karanteni v luki ukrcanja, vsled tega je potrebno, da se potniki, ki potujejo preko Cherbourg-a, zgledajo v pisarni zastopstva 18 dni in oni, ki potujejo preko Trsta, 14 dni pred odhodom parnika.

* Parobrod „Saxonia“ vozi do luke Halifax (Canada).

Natančneja pojasnila daje: Zastopstvo „CUNARD LINE“, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

VOZNI RED

brzoparobrodov z Severno Ameriko in Canada.

CHERBOURG-NEW YORK-CANADA.

Spremembe se pridržijo brez posebne objave.

Od Cherbourg-a do New Yorka		Parobrod
četrtek	12. maja	Saxonia*
sobota	14. "	Aquitania
sobota	21. "	Imperator
sobota	28. "	Mauretania
sobota	4. junija	Aquitania
sobota	18. "	Imperator
četrtek	23. "	Saxonia*
sobota	25. "	Aquitania

Priporoča
se tvrdka
Vedno
garancija.

Josip Petelinc

Ljubljana,

Sv. Petra
nasip št. 7,
Popravila
se sprejemajo.

edina tovarniška zaloga
šivnih strojev v vseh opremlah, material in izvršba predvojnega, za rodbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse šivne stroje, steme, igle, ožje na drobno in debelo. Vredna garancija!
Ugodni plačilni pogoji.